

وزارت دادگستری

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۲/۷ بنا به پیشنهاد شماره ۱۱۱/۰۲/۲۷۹۷ مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۸ وزارت دادگستری و به استناد ماده (۴۰) قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری- مصوب ۱۳۸۱ آئین نامه اجرائی قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود:

آئین نامه اجرایی قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری

مصوب ۱۳۸۲/۰۲/۰۷ هیأت وزیران

فصل اول: کلیات

ماده ۱- در این آئین نامه، واژه های اختصاری زیر در مفاهیم مشروح مربوط به کار می رود:

الف- قانون: «قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری».

ب- کانون: «کانون کارشناسان رسمی دادگستری».

ج- شورای عالی: «شورای عالی کارشناسان رسمی».

ماده ۲- ملاک تعیین کارشناس رسمی مقیم در مورد تعیین نصاب تشکیل کانون در مراکز هر استان، محل اقامتی می باشد که در پروانه کارشناسی آنان تعیین گردیده است.

ماده ۳- معیار تشخیص نزدیکترین کانون، فاصله نزدیکترین مرکز هر استان با مرکز استان دیگر، بر اساس جداول تعیین فاصله شهرها که به وسیله وزارت راه و ترابری تهیه می شود بوده و در صورت بروز هرگونه ابهام و اختلاف در تشخیص نزدیکترین کانون، نظر شورای عالی ملاک عمل می باشد.

فصل دوم: شورای عالی

ماده ۴- تعداد نصاب هر کانون برای عضویت در شورای عالی، متناسب با تعداد کارشناسان رسمی آن کانون، حداقل سه ماه قبل از برگزاری انتخابات در هر دوره انتخاباتی به وسیله شورای عالی تعیین و اعلام می گردد.

ماده ۵- نصاب کانون ها برای عضویت در شورای عالی با در نظر گرفتن نسبت کل کارشناسان رسمی به تعداد هجده نفر اعضاء شورای عالی تعیین می گردد. چنانچه تعداد کارشناسان رسمی یک کانون (اعم از کارشناسان آن استان و کارشناسان استان دیگری که به دلیل نداشتن کانون مستقل عضو آن کانون محسوب می گردند) کمتر از نصاب لازم برای معرفی یک عضو باشند، کارشناسان آن کانون به ترتیب با کارشناسان نزدیکترین کانون یا کانون های دیگر تجميع و تعداد نصاب اعضاء برای شورای عالی تعیین خواهد شد.

تبصره- پس از تعیین و اعلام تعداد نصاب اعضاء هر کانون، داوطلبان عضویت در شورای عالی یک ماه مهلت دارند تا در کانون مربوط داوطلبی خود را ثبت نمایند. کانون ها موظفند ظرف حداکثر پانزده روز از تاریخ پایان مهلت ثبت نام، اسامی و آخرین وضعیت پروانه کارشناسی داوطلبان را به شورای عالی و در دوره اول به کانون استان تهران اعلام نمایند.

ماده ۶- شورای عالی بلافاصله پس از وصول تمامی اسامی داوطلبان که ثبت نام کرده اند فهرست اسامی و وضعیت پروانه آنان را در اختیار کمیسیون تشخیص صلاحیت موضوع ماده (۱۳) قانون قرار می دهد.

تبصره ۱- داوطلبان باید در زمان ثبت نام و اخذ رأی دارای پروانه معتبر کارشناسی بوده و در حالت تعلیق نباشند.

تبصره ۲- شورای عالی پس از اخذ نظر کمیسیون ماده (۱۳) بلافاصله فهرست اسامی داوطلبان واجد شرایط را به کانون های مربوط اعلام می نماید. داوطلبانی که صلاحیت آنها رد شده می توانند از تاریخ اعلام کانون مربوط به آنان، ظرف مدت پنج روز اعتراض خود را به کانون مربوط تسلیم نمایند. کانون مزبور بلافاصله اعتراضات واصله را به کمیسیون ماده (۱۳) منعکس نموده و کمیسیون یاد شده ظرف یک هفته نظریه قطعی خود را به کانون مربوط اعلام خواهد کرد.

ماده ۷- به منظور انتخاب اعضاء شورای عالی پس از تعیین نصاب هر استان در روز و ساعت معینی در کانون مربوط در سراسر کشور انتخابات برگزار می شود. کارشناسان رسمی دادگستری عضو کانون مربوط می توانند به تعداد دو برابر نصاب تعیین شده به کاندیداهای مورد نظر خود رأی دهند. انتخاب شوندگان به ترتیب فوق در جلسه ای که در محل شورای عالی تشکیل می شود و تاریخ آن از قبل تعیین و به اطلاع منتخبین رسیده از بین خود ۱۸ نفر را به عنوان اعضاء شورای عالی انتخاب می نمایند. در هر صورت تعداد انتخاب شدگان در استان باید دو برابر نصاب تعیین شده باشد.

تبصره ۱- کلیه هجده نفر باقیمانده از منتخبان مرحله اول، به عنوان «افراد ذخیره» کانون‌های مربوط در شورای عالی محسوب می‌گردند تا چنانچه اعضاء اصلی کانون مربوط به هر دلیل از جمله فوت، استعفاء، تعلیق، ابطال پروانه کارشناسی یا غیبت غیر موجه عضویت خود را از دست دهند، «افراد ذخیره» آن کانون که به ترتیب حائز اکثریت آراء بوده برای بقیه مدت به عضویت اصلی شورای عالی در آیند.

تبصره ۲- چنانچه «افراد ذخیره» نیز به دلائل فوق وجود نداشته باشند، انتخابات میان دوره‌ای در کانون مربوط انجام شده و دو برابر نصاب تعیین شده مذکور انتخاب و معرفی می‌گردند تا در شورای عالی با حضور تمامی اعضاء اصلی و نیز «افراد ذخیره» کانون‌ها که حداکثر سی و شش نفر خواهند بود، اعضاء اصلی مورد نیاز تا حد نصاب را انتخاب نمایند. در هر صورت رعایت نصاب تعیین شده برای کانون‌ها اعم از اصلی و ذخیره باید مدنظر باشد. بقیه منتخبان مذکور «افراد ذخیره» کانون مربوط برای باقیمانده مدت محسوب می‌گردند.

ماده ۸- مسئولیت اجرای انتخابات به عهده شورای عالی خواهد بود. معرفی کارشناسان موضوع ماده (۱۳) قانون به رئیس قوه قضائیه و اجرای انتخابات شورای عالی و کلیه وظائفی که در قانون و این آئین‌نامه به عهده شورای عالی است، در دوره اول و قبل از تشکیل شورای عالی به عهده کانون استان تهران می‌باشد.

ماده ۹- محل برگزاری مرحله اول انتخابات شورای عالی، کانون استان‌ها و در مرحله دوم کانون استان تهران یا شورای عالی می‌باشد. در مواردی که طبق قسمت اخیر ماده (۵) این آئین‌نامه دو یا چند کانون و نمایندگی با یکدیگر تجمیع و رأی می‌دهند، محل برگزاری مرحله اول انتخابات در کانون‌های مذکور خواهد بود که اعضای هر کانون برای اخذ رأی به کانون استان خود مراجعه می‌نمایند. حائزان اکثریت آراء در این محاسبه کارشناسی می‌باشد که بیشترین رأی را در صندوق کانون‌های مذکور کسب نموده باشد، اعم از آراء اعضای مقیم کانون‌ها و آراء اعضای استان‌های دیگری که به دلیل نداشتن کانون مستقل عضو نمایندگی آن کانون می‌باشند.

ماده ۱۰- به منظور همکاری و هماهنگی کانون‌ها در امر انتخابات شورای عالی و انتخاب سی و شش نفر مربوط (هجده نفر اعضای اصلی و هجده نفر افراد ذخیره)، بدواً با تشکیل مجمع عمومی مرکب از اعضای هیئت مدیره کلیه کانون‌های کشور که به دعوت کانون استان تهران تشکیل می‌گردد از بین کارشناسان معتبر نسبت به تعیین «هیئت نظارت بر انتخابات شورای عالی» برای هر استان به پیشنهاد هر یک از هیئت مدیره‌های استان‌ها اقدام می‌گردد. تعداد اعضای هیئت نظارت مذکور باید به نحوی باشد که برای هر استان لااقل سه نفر به عنوان ناظر بر انتخابات، به شرط آنکه ناظران خود داوطلب عضویت در شورای عالی نباشند، انتخاب شوند. نحوه تشکیل، حد نصاب، اداره جلسه و سایر ضوابط مجمع عمومی هیئت مدیره کانون‌ها، طبق نظامات و تشریفات مقرر در قانون و این آئین‌نامه می‌باشد که برای مجامع عمومی پیش‌بینی شده است.

ماده ۱۱- انتخابات اعضای شورای عالی در یک روز و ساعت معین در کل کشور انجام و صندوق اخذ رأی در محل کانون‌های مربوط یا نمایندگی‌های کانون ذی‌ربط مستقر می‌گردد. کارشناسان واجد شرایط رأی دادن در ساعات تعیین شده برای تکمیل تعرفه منضم به رأی و اخذ برگ مخصوص رأی‌گیری شخصاً با در دست داشتن پروانه کارشناسی معتبر در محل صندوق کانون استان یا نمایندگی مربوط مراجعه و به‌طور مخفیانه رأی خواهند داد. صندوق‌ها باید قبلاً با نظارت ناظران منتخب مجمع عمومی هیئت مدیره‌ها لاک و مهر شده و برگ‌های آراء نیز قبلاً توسط ناظران مذکور امضاء و مهر گردد.

تبصره- مجمع عمومی هیئت مدیره استان‌ها می‌توانند در صورت داشتن امکانات اخذ رأی در استان‌هایی که در آنها کانون تشکیل نشده و به‌صورت نمایندگی یکی از کانون‌ها اداره می‌شوند ناظران را معرفی و در همان روز و ساعت و تاریخ اخذ رأی، در استان‌های مذکور نیز صندوق اخذ رأی مستقر نمایند.

ماده ۱۲- پس از خاتمه مهلت اخذ رأی، صندوق‌ها در محل کانون یا محل نمایندگی مربوط، با حضور ناظران منتخب مجمع عمومی هیئت مدیره کانون‌ها و دو نفر نمایندگان هیئت مدیره کانون مربوط که خود داوطلب انتخاب در شورای عالی نمی‌باشند، مفتوح گردیده، شمارش و قرائت آراء انجام می‌گیرد. سپس اسامی منتخبان بر اساس آراء مأخوذه صندوق یا صندوق‌های اخذ رأی آن استان به ترتیب آراء مکتسبه صورت مجلس و به امضاء اعضاء جلسه رسیده و برای شورای عالی ارسال می‌شود.

ماده ۱۳- اولین جلسه شورای عالی، حداکثر پانزده روز پس از انتخابات مرحله دوم، با حضور کلیه اعضاء اصلی تشکیل می‌گردد. در این جلسه، اعضاء از بین خود رئیس، نایب رئیس، خزانه‌دار، کارپرداز، دو نفر منشی و دو نفر بازرس با اکثریت آراء انتخاب می‌نمایند.

تبصره ۱- دعوت اعضاء برای تشکیل جلسه به وسیله رئیس شورای عالی صورت می‌گیرد و در اولین دوره به دعوت رئیس کانون استان تهران می‌باشد.

تبصره ۲- چنانچه در جلسه اول همه اعضاء شرکت نمایند، ظرف یک هفته جلسه بعدی تشکیل و با حضور نصف به‌علاوه یک اعضاء اصلی رسمیت خواهد یافت. رأی دو سوم حاضران در جلسه معتبر است.

تبصره ۳- جلسات شورای عالی در هر ماه یک بار تشکیل می‌شود و در صورت ضرورت جلسات فوق العاده تشکیل خواهد شد.

ماده ۱۴- چگونگی ایجاد تشکیلات سازمانی و تقسیم وظائف اعضاء شورای عالی طبق دستورالعمل داخلی شورای مزبور صورت خواهد گرفت.

- ماده ۱۵-** عضویت در شورای عالی افتخاری است و بابت عضویت و شرکت در جلسات حق الزحمه‌ای پرداخت نمی‌شود.
- تبصره- چنانچه هر یک از اعضا به تشخیص و تصویب شورای عالی به صورت موظف در این شورا مشغول به کار گردند، با تصویب شورای یاد شده حق الزحمه‌ای مناسب برای دوران اشتغال به آنان پرداخت می‌گردد.
- ماده ۱۶-** هزینه‌های جاری شورای عالی در بودجه‌ای که همه ساله توسط شورای مزبور تصویب می‌گردد، از محل درآمد کانون استان‌ها به نسبت بودجه سالانه هر کانون تأمین می‌شود. کانون‌ها مکلف به پرداخت این هزینه‌ها در ظرف سال می‌باشند.
- ماده ۱۷-** شورای عالی می‌تواند از طریق کانون‌های مستقل مربوط، محدوده مورد عمل کارشناسان رسمی را به حوزه معینی منحصر نماید. کارشناسان رسمی موظفند نظاماتی را که از طریق شورای عالی با رعایت قانون و این آئین‌نامه اعلام می‌گردد رعایت نمایند.
- ماده ۱۸-** شورای عالی می‌تواند از میان کارشناسان رسمی کانون‌های کشور در هر رشته، هیئت یا هیئت‌هایی مرکب از حداقل سه نفر کارشناس رسمی به عنوان کمیسیون‌های مشورتی علمی و فنی کارشناسان آن رشته انتخاب نماید تا ضمن همکاری لازم در تهیه سؤالات آزمون و نیز اعطاء صلاحیت اولیه یا اضافی به کارشناسان رسمی یا متقاضیان کارشناسی، نظر مشورتی خود را به شورای عالی و یا به کانون‌هایی که شورای عالی به آنها تفویض اختیار نموده اعلام نمایند.
- ماده ۱۹-** به منظور هماهنگی و امکان استفاده از کارشناسان رسمی کشور در دعاوی خارجی و محاکم و مراجع بین‌المللی، شورای عالی موظف است کارت و پروانه کارشناسان رسمی کل کشور را علاوه بر زبان فارسی به زبان انگلیسی نیز تهیه و جهت استفاده آنها در اختیار کانون‌های کشور قرار دهد.
- ماده ۲۰-** اعضای شورای عالی برای مدت چهارسال با رأی کارشناسان رسمی کل کشور انتخاب می‌شوند و انتخاب مجدد تنها برای یک دوره دیگر بلا مانع است.
- ماده ۲۱-** مکاتبات شورای عالی صرفاً از طریق رئیس شورا و در غیاب وی با نایب رئیس خواهد بود.
- ماده ۲۲-** مقررات، دستورالعمل‌ها و ضوابطی که در حدود مقررات قانون و این آئین‌نامه توسط شورای عالی تصویب و ابلاغ می‌گردد و همچنین در کلیه مواردی که در اجرای این آئین‌نامه ابهاماتی پیش آید، نظر شورای عالی که با در نظر گرفتن مقررات قانون و این آئین‌نامه اعلام می‌گردد معتبر بوده و برای کلیه کارشناسان رسمی کانون‌ها و مراجع مربوط لازم‌الرعايه می‌باشد.

فصل سوم: مجامع عمومی

- ماده ۲۳-** اعضای مجامع عمومی هر کانون از کارشناسان رسمی آن کانون و همچنین کارشناسان رسمی نزدیکترین استان مجاور که به لحاظ فقدان کانون مستقل عضو آن کانون هستند و دارای پروانه کارشناسی معتبر بوده و در حال تعلیق نباشند تشکیل می‌گردد.
- ماده ۲۴-** چنانچه مجامع عمومی بر اساس بند (الف) ماده (۶) قانون در دومین جلسه نیز نصاب لازم را نداشته باشند، دعوت از اعضا تا تشکیل مجمع با نصاب لازم قانونی تجدید می‌شود.
- ماده ۲۵-** در هیچ یک از مجامع، وکالت از اعضا دارای اعتبار نمی‌باشد.
- ماده ۲۶-** در مواردی که مهلت تشکیل مجمع عمومی عادی گذشته و به هر دلیل از جمله عدم حد نصاب قانونی در جلسات اول و دوم مجمع عمومی عادی رسمیت نیافته و منتج به نتیجه نشده باشد مجمع عمومی فوق‌العاده تشکیل می‌گردد.
- ماده ۲۷-** در مواردی که نیاز به انتخابات میان دوره‌ای باشد و همچنین در سایر مواردی که ضرورت تشکیل مجمع فوق‌العاده را با رعایت دیگر مقررات قانون بنا به تشخیص هیئت مدیره کانون مربوط ایجاب نماید و تصمیمات متخذه جزو وظایف مجمع عمومی عادی نباشد، مجمع عمومی فوق‌العاده تشکیل می‌گردد.
- ماده ۲۸-** نصاب رسمیت جلسات مجامع عمومی عادی در مورد جلسات مجامع عمومی فوق‌العاده نیز لازم‌الرعايه است.
- ماده ۲۹-** مهلت ثبت نام داوطلبان برای عضویت در هیئت مدیره کانون و بازرسان و دادستان انتظامی قبل از تشکیل مجامع عمومی، از سوی شورای عالی از طریق درج در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار اعلان و توسط کانون مربوط اعلام می‌گردد. داوطلبان باید در مهلت تعیین شده به صورت کتبی تقاضای خود را در دفتر کانون مربوط ثبت نمایند.
- ماده ۳۰-** منظور از شهر محل کانون مندرج در تبصره (۱) ماده (۹) قانون، حوزه فعالیت کارشناس می‌باشد که در پروانه کارشناسی وی مشخص شده است.

ماده ۳۱- پس از پایان مهلت ثبت نام داوطلبان، دفتر کانون مربوط موظف است تقاضاهای ثبت شده و وضع پروانه داوطلبان و مشخصات کامل آنها را در اختیار کمیسیون ماده (۱۳) قانون قرار دهد. کمیسیون موظف است ظرف مدت هفت روز شرایط داوطلبان را با شرایط مندرج در ماده (۹) قانون تطبیق و نظر خود را به کانون مربوط اعلام نماید.

ماده ۳۲- به موجب رأی شماره ۱۰۱ مورخ ۱۳۸۴/۳/۸ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال شد.

ماده ۳۳- پس از اعلام اسامی داوطلبان واجد صلاحیت، مجمع عمومی در مهلت مقرر قانونی تشکیل می گردد و برای انتخاب رئیس و منشیان، از بین اعضای حاضر در مجمع یک نفر به عنوان رئیس سنی و یک نفر منشی اداره جلسه را به عهده می گیرند و سپس رئیس و دو نفر منشی مجمع عمومی از سوی حاضران در مجمع و از بین اعضاء حاضر انتخاب می شوند.

ماده ۳۴- هیئت نظارت از بین اعضاء حاضر در جلسه مجمع عمومی انتخاب می گردند. داوطلبان برای هیئت مدیره، بازرسان و دادستان انتظامی نمی توانند به عضویت هیئت نظارت انتخاب شوند.

ماده ۳۵- اعضاء شورای عالی و هیئت مدیره کانون ها و سایر اعضاء ارکان کانون ها موظفند همانند سایر کارشناسان رسمی ضمن اقدام برای تمديد به موقع پروانه کارشناسی خود، سایر نظامات مربوط را از طریق کانون ذی ربط رعایت نمایند.

ماده ۳۶- وظائف هیئت رئیسه و هیئت نظارت مجامع عمومی عبارتند از:

الف- ایجاد نظام در برگزاری انتخابات.

ب- توزیع اوراق اخذ رأی پس از امضاء و مهر نمودن.

ج- مراقبت در جمع آوری، شمارش و قرائت آراء.

د- تنظیم و امضاء صورتجلسه برگزاری انتخابات و تهیه فهرست منتخبان به ترتیب تعداد آراء مکتسبه.

ه- اعلام نتیجه انتخابات به شورای عالی جهت صدور احکام مربوط.

تبصره- هیئت نظارت مکلف است قبل از اخذ رأی صندوق خالی اخذ آراء را به رؤیت مجمع عمومی رسانیده و سپس آن را لاک و مهر نماید.

ماده ۳۷- انتخابات به صورت جمعی و مخفی انجام می گیرد و رأی باید روی اوراق چاپی دو قسمتی تأیید شده به مهر و امضای هیئت نظارت به شرح زیر نوشته شود. در قسمتی از ورقه که نزد کانون باقی می ماند مشخصات کامل رأی دهنده شامل موارد ذیل ثبت می گردد:

الف- نام و نام خانوادگی و نام پدر.

ب- شماره پروانه کارشناسی.

ج- نام کانون محل اخذ رأی.

د- امضاء رأی دهنده.

پس از ثبت مشخصات مذکور، قسمت دوم ورقه که باید فاقد هر گونه امضاء، شماره و علامت مشخصه بوده و فقط دارای محل مناسب و کافی برای درج اسامی به تعداد اعضاء اصلی و علی البدل ارکان کانون باشد، از ورقه جدا و به رأی دهنده تسلیم می گردد، تا رأی خود را در آن به صورت مخفی نوشته و در صندوق بیاندازد.

ماده ۳۸- پس از پایان مهلت اخذ رأی، صندوق آراء توسط هیئت رئیسه مجمع عمومی و هیئت نظارت مفتوح و آراء مأخوذه شمارش و قرائت می شود و فهرست منتخبان به ترتیب آراء مأخوذه تهیه و امضاء می گردد.

تبصره- آراء قرائت شده مجدداً در صندوق ضبط و توسط هیئت نظارت لاک و مهر می گردد و تا پایان رسیدگی به اعتراضات احتمالی و اعلام نتیجه قطعی انتخابات محفوظ می ماند تا در صورت نیاز به بازبینی و بازرسی مورد استفاده قرار گیرد و سپس معدوم می شود.

ماده ۳۹- مدت اعتراض، جریان انتخابات تا سه روز پس از اعلام نتایج اولیه انتخابات می باشد و اعتراض از کسانی پذیرفته می شود که در مجمع عمومی حضور داشته اند.

ماده ۴۰- اعتراض به صورت کتبی به کانون مربوط تسلیم و در جلسه ای مرکب از هیئت رئیسه مجمع عمومی و هیئت نظارت و نماینده شورای عالی رسیدگی می شود. رأی اکثریت حاضران معتبر می باشد.

ماده ۴۱- کانون مربوط ظرف سه روز از تاریخ قطعی شدن انتخابات، اسامی منتخبان را به شورای عالی ارسال کرده و شورای مزبور احکام لازم را در اسرع وقت صادر و ابلاغ می نماید.

ماده ۴۲- چنانچه در جلسه رسیدگی به اعتراضات، اعتراض وارد تشخیص داده شود، مراتب جهت اتخاذ تصمیم لازم به شورای عالی اعلام می گردد.

فصل چهارم: هیئت مدیره

ماده ۴۳- اعضای اصلی هیئت مدیره کانون به ترتیب تعداد آراء مکتسبه از بین منتخبان تعیین و بقیه نیز به ترتیب تعداد آراء و تا حد نصاب مقرر در ماده (۱۰) قانون عضو علی‌البدل خواهند بود.

ماده ۴۴- اولین جلسه هیئت مدیره منتخب ظرف حداکثر یک هفته پس از صدور احکام اعضای توسط شورای عالی به ترتیب به دعوت رئیس، نایب رئیس هیئت مدیره قبلی و یا ناظر شورای عالی در مجمع عمومی با حضور تمامی اعضای تشکیل و نسبت به انتخاب رئیس و نائب رئیس و منشی و مسئول امور مالی تصمیم گیری خواهند نمود.

تبصره ۱- چنانچه در جلسه اول تمامی اعضای حضور نیابند جلسه بعدی ظرف یک هفته با رعایت نصاب مندرج در ماده (۱۰) قانون تشکیل یافته و مسئولان یاد شده، انتخاب می گردند.

تبصره ۲- جلسات هیئت مدیره باید حداقل هر پانزده روز یک بار تشکیل و خلاصه مذاکرات و نتیجه تصمیمات قرائت و تصویب و سپس صورتجلسه به امضاء حاضران در جلسه برسد.

ماده ۴۵- از اعضای اصلی و علی‌البدل جهت شرکت در جلسات هیئت مدیره دعوت به عمل می آید و اعضای علی‌البدل در صورتی حق رأی خواهند داشت که به علت عدم حضور اعضای اصلی حدنصاب قانونی حاصل نشده باشد. در این صورت تا حصول نصاب قانونی اعضای علی‌البدل به ترتیب آراء به عنوان اعضای اصلی صرفاً در همان جلسه حق رأی خواهند داشت.

ماده ۴۶- در صورت فوت یا استعفاء و یا سلب صلاحیت و یا غیبت غیرموجه در شش جلسه متوالی و یا هر دلیل قانونی دیگر که باعث برکناری عضو اصلی شود، عضو علی‌البدلی که دارای بیشترین رأی بوده به عنوان عضو اصلی جایگزین می گردد و حکم وی با معرفی رئیس کانون توسط رئیس شورای عالی صادر می شود.

ماده ۴۷- هیئت مدیره هر کانون مکلف است هزینه متناسبی را که شورای عالی برابر تبصره ذیل ماده (۳۰) قانون به عنوان سهم آن کانون از هزینه های جاری شورای عالی تعیین و ابلاغ می نماید همه ساله در بودجه خود منظور و به تدریج طی سال مالی مربوط حداکثر تا پایان سال مالی به شورای عالی بپردازد.

ماده ۴۸- هیئت مدیره هر کانون موظف است به منظور اطمینان از ارتقای کیفیت خدمات حرفه ای کارشناسان کانون مربوط، هماهنگی در روش های انجام کارشناسی، کیفیت گزارش های کارشناسی، پیشگیری از رفتار ناسازگار با شئون حرفه ای و ضرورت گذراندن دوره های بازآموزی کارشناسان عضو، همچنین دقت در رعایت مقررات قانونی، آئین نامه ها و دستورالعمل های اجرائی و ضوابط و نظام نامه های تدوینی و تصویبی شورای عالی، بر کار حرفه ای کارشناسان رسمی آن کانون نظارت مستمر نماید.

نظارت کانون بر فعالیتهای حرفه ای اعضای با جلب نظر گروه های تخصصی ذی ربط انجام می گیرد.

کارشناسان رسمی موظفند پرونده ها، اطلاعات، مدارک مورد نیاز را برای رسیدگی در اختیار کانون و گروه های مذکور قرار دهند. گزارش ها و مدارک مربوط جزو اسناد طبقه بندی شده محسوب و بکارگیری و یا افشای آن در غیر مورد ممنوع می باشد.

فصل پنجم: بازرسان

ماده ۴۹- وظائف و اختیارات بازرسان در شورای عالی عبارتست از:

الف- مانند سایر اعضای شورای عالی در جلسات شورای مزبور با داشتن حق رأی شرکت نموده و در تعیین خط مشی و سایر تصمیمات سهیم می باشند.

ب- هر زمان که لازم بدانند می توانند امور مالی شورای عالی را مورد بررسی و حسابرسی قرار داده و اگر در زمینه نگهداری حساب ها و مسائل مالی به مواردی از وجود نقص و یا سوء جریان برخورد نمودند موضوع را به رئیس شورای عالی جهت طرح در جلسات آن شورا گزارش نمایند و چنانچه رئیس شورای عالی از طرح موضوع خودداری نماید، بازرسان می توانند موضوع نواقص احتمالی را مستقیماً در شورای عالی مطرح نمایند.

ماده ۵۰- وظائف و اختیارات بازرسان در هیئت مدیره کانون ها بشرح زیر است:

الف- بازرسان می توانند در جلسات هیئت مدیره بدون داشتن حق رأی شرکت نمایند.

ب- بازرسان اختیار دارند بدون دخالت در امور اجرائی بر عملیات کانون نظارت داشته و دفاتر و اسناد و مدارک و اطلاعات مورد نیاز را بدون آنکه وقفه ای در فعالیتهای اجرایی کانون ایجاد شود مطالبه و مورد بررسی قرار دهند.

ج- بازرسان موظفند صورت های مالی مصوب هیئت مدیره کانون را که حداقل دو هفته قبل از تشکیل مجمع عمومی سالیانه تهیه و در اختیارشان قرار می گیرد، مورد رسیدگی قرار داده و نظر خود را ظرف حداکثر پنج روز قبل از تشکیل مجمع عمومی در اختیار هیئت مدیره جهت طرح در مجمع عمومی قرار دهند و گزارش سالیانه خود را بر اساس ماده (۲۰) قانون به مجمع عمومی ارائه نمایند.

فصل ششم: آزمون، کارآموزی، صدور پروانه کارشناسی

ماده ۵۱- شورای عالی همه ساله طی یک نوبت آگهی که حداقل در دو روزنامه کثیرالانتشار کشور منتشر می‌شود تعداد کارشناسان مورد نیاز در رشته‌های مختلف را به تفکیک نیاز استان‌ها اعلان خواهند نمود.

تبصره ۱- شورای عالی قبل از انتشار آگهی نظرات ادارات کل دادگستری‌های استان‌ها و کانون‌ها را در مورد نیاز استان مربوط کسب و بر مبنای آن تصمیم مقتضی اتخاذ می‌نماید.

تبصره ۲- کانون‌ها می‌توانند آگهی منتشره از سوی شورای عالی در بخش مربوط به حوزه فعالیت خود را در یک روزنامه محلی نیز منتشر نمایند.

ماده ۵۲- داوطلبان درخواست پروانه کارشناسی باید تقاضای خود را با مشخصات زیر به دفتر کانون مربوط یا دفتر نمایندگی استان‌هایی که کانون کارشناسان در آن استان تشکیل داده است تسلیم نمایند:

الف- مشخصات کامل داوطلب.

ب- محل اقامت داوطلب برای ابلاغ اوراق.

ج- تصریح به نداشتن سوء پیشینه.

د- تعهد به عدم اعتیاد به افیون و مواد مخدر.

ه- مدرک تحصیلی مورد نیاز و چنانچه دانشنامه از دانشگاه‌های خارج از کشور اخذ شده باشد ارائه تأییدیه از مرجع ذیصلاح.

و- رشته مورد درخواست پروانه کارشناسی.

ز- محل مورد درخواست برای کارشناسی.

ح- اعلام آدرس و مشخصات دو نفر معرف.

ط- گواهی از مراجع معتبر مورد قبول کانون‌ها مبنی بر داشتن چند سال سابقه کار تجربی در رشته مورد تقاضا بعد از اخذ مدرک تحصیلی لیسانس در رشته مورد تقاضا با توجه به بند (و) و ماده (۱۵) قانون و در مورد رشته‌هایی که دانشنامه لیسانس مربوط نداشته باشد اخذ گواهی از مراجع معتبر مورد قبول کانون‌ها مبنی بر پانزده سال سابقه کار تجربی در رشته مورد تقاضا با داشتن مدرک کارشناسی یا بالاتر در هر رشته و در خصوص متقاضیان مشمول تبصره (۲) ماده (۱۵) قانون ارائه گواهی ده سال سابقه در امور ثبتی یا نقشه‌برداری ثبتی.

ماده ۵۳- به منظور انتخاب کارشناسان مورد نیاز از لحاظ علمی و تجربی و صلاحیت اولویت‌های اخلاقی و سایر موارد مقرر در ماده (۱۵) قانون، در هر دوره آزمون شورای عالی کسانی را که در آزمون علمی و تجربی موفق و نصاب نمره قبولی کسب کرده‌اند به کمیسیون ماده (۱۳) قانون معرفی می‌نماید.

ماده ۵۴- برگزاری آزمون به صورت کتبی و شفاهی خواهد بود و منابع سؤالات امتحانی عبارتست از منابع کتب دانشگاهی در رشته مربوط که با رعایت استانداردها و تجارب لازم مربوط به هر رشته انتخاب و معرفی می‌گردند.

تبصره- موعده اعلام نتیجه قبولی داوطلبان حداکثر ظرف دو ماه از تاریخ اخذ آزمون می‌باشد.

ماده ۵۵- داوطلبان کارشناسی که جهت اخذ پروانه کارشناسی انتخاب می‌گردند، موظفند، دوره کارآموزی خود را زیر نظر کارشناس راهنما که از سوی کانون مربوط معرفی می‌گردد با موفقیت بگذرانند. کارشناس راهنما هر سه ماه یکبار نظر خود را نسبت به کارآموز به کانون مربوط گزارش می‌نماید و در صورتی که نظر کارشناس راهنما نسبت به کارآموز منفی باشد دوره کارآموزی برای مدتی که لازم باشد اضافه می‌گردد.

تبصره- وظائف کارآموز عبارتست از انجام امور کارشناسی آموزشی و مطالعه قوانین و مقررات مربوط و شناخت وظائف کارشناسی که از سوی کارشناس راهنما به وی محول می‌گردد و موفقیت در کلاس‌های آموزشی که از طرف کانون‌ها تشکیل می‌شود.

ماده ۵۶- دستورالعمل جزئیات طرح سؤالات آزمون، نحوه برگزاری آزمون، نصاب نمره قبولی، مصاحبه علمی و تجربی، کارآموزی و نظارت بر آن و همچنین مقررات رشته‌ها و گروه‌های کارشناسی و تشکیل نمایندگی کانون استان‌ها و شهرستان‌ها، به وسیله شورای عالی تدوین، تصویب و جهت اجراء به کانون‌ها ابلاغ می‌گردد.

فصل هفتم: کمیسیون صلاحیت و اولویت‌های اخلاقی

ماده ۵۷- به منظور تطبیق موارد مندرج در مواد (۹) و (۱۵) قانون و گزینش صلاحیت اولویت‌های اخلاقی متقاضیان کارشناسی و همچنین اظهار نظر در خصوص صلاحیت داوطلبان عضویت در ارکان کانون و عضویت در شورای عالی کمیسیونی به شرح مندرج در ماده (۱۳) قانون تشکیل می‌گردد که اهم وظائف آن به شرح ذیل می‌باشد:

الف- تطبیق شرایط داوطلبان کارشناسی (متقاضیان امر کارشناسی) با موارد مندرج در ماده (۱۵) قانون و گزینش صلاحیت اولویت‌های اخلاقی و اعلام نتیجه به شورای عالی.

ب- تطبیق شرایط داوطلبان عضویت در ارکان قانون با شرایط مندرج در ماده (۹) قانون و اعلام نظریه خود ظرف مهلت هفت روز به قانون‌های مربوط.

ج- تطبیق شرایط داوطلبان عضویت در شورای عالی با شرایط مندرج در بندهای یاد شده در ماده (۲۷) قانون و اعلام نظر در مهلت هفت روز به شورای عالی.

ماده ۵۸- واحد حراست قانون مکلف است هرگونه همکاری را با کمیسیون ماده (۱۳) قانون به عمل آورده و تحقیقات مورد نظر کمیسیون را در مهلتی که تعیین می‌شود انجام و نتیجه را اعلام دارد. همچنین کلیه مراجع قضائی و انتظامی، وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، شرکت‌ها، بانک‌ها، شهرداری‌ها، بنیادها، نهادهای انقلاب اسلامی و اشخاص حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی و سایر مراجع عمومی و دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا ذکر صریح نام است موظفند به استعلامات کمیسیون ماده (۱۳) و حراست قانون پاسخ داده و همکاری‌های لازم را معمول دارند. تبصره- در صورتی که وزارت اطلاعات در مهلت مقرر در تبصره (هـ) ماده (۱۵) به استعلامات انجام شده پاسخ ندهد کمیسیون بر اساس اطلاعات کسب شده تصمیم مقتضی اتخاذ خواهد نمود.

فصل هشتم: دادسرا و دادگاه‌های انتظامی

ماده ۵۹- شکایت از تخلفات کارشناس رسمی باید کتبی و با امضای شاکی بوده و حاوی مشخصات زیر باشد:

الف- نام و نشانی شاکی.

ب- موضوع شکایت با تصویر گزارش کارشناس و ذکر مدارک مورد استناد.

شکایت در دفتر قانون مربوط ثبت می‌شود و هیئت مدیره قانون عندالاقضاء شکایت را جهت رسیدگی و اظهارنظر به دادسرای انتظامی قانون کارشناسان رسمی ارسال می‌نماید.

ماده ۶۰- در صورتی که دادسرای انتظامی پس از اقدامات اولیه و بررسی و تفهیم اتهام به تعقیب کارشناس معتقد باشد، کیفرخواست صادر و ضمن ارسال به دادگاه انتظامی قانون کارشناسان رسمی، یک نسخه از آن را ظرف مهلت ده روز از طریق قانون مربوط به وسیله پست سفارشی پیش‌تاز به کارشناس ابلاغ می‌نماید. کارشناس می‌تواند ظرف مهلت یک ماه از تاریخ ابلاغ پاسخ خود را کتباً از طریق دفتر قانون و یا مستقیماً به دفتر دادگاه انتظامی تسلیم نماید.

ماده ۶۱- در صورتی که دادسرا یا دادگاه‌های انتظامی قانون حضور شاکی یا کارشناس را برای ادای توضیحات و کشف حقیقت لازم بدانند حسب مورد احضاریه صادر می‌نمایند. عدم حضور در وقت مقرر بدون عذر موجه مانع از رسیدگی و اتخاذ تصمیم نخواهد بود.

ماده ۶۲- عذر موجه برای کارشناس علاوه بر مقررات مندرج در ماده (۴۱) قانون آئین دادرسی مدنی شامل دعوت دادگاه‌ها و مراجع قانونی دیگر جهت قرار کارشناسی یا ادای توضیحات نزد مراجع مذکور نیز می‌باشد.

ماده ۶۳- دادگاه‌های انتظامی پس از وصول پاسخ کارشناس یا انقضای مهلت‌های مذکور در ماده (۵۹) وقت رسیدگی تعیین می‌کنند و از طریق دفتر دادگاه به اطلاع دادسرای انتظامی و کارشناس و ریاست قانون مربوط و در مورد دعاوی تجدیدنظر به شورای عالی جهت معرفی دیگر اعضاء دادگاه خواهند رساند.

اعضای معرفی شده در هر پرونده تا پایان رسیدگی و صدور رأی قابل تعویض نخواهند بود.

عدم حضور کارشناس یا معاون دادسرای انتظامی مانع رسیدگی و صدور حکم نخواهد بود.

ماده ۶۴- چنانچه به نظر شورای عالی نیاز به شعبه یا شعب دیگر تجدیدنظر انتظامی باشد، با درخواست رئیس شورای مزبور و تصویب رئیس قوه قضائیه تشکیل خواهد شد. ارجاع پرونده به شعبه یا شعب تجدید نظر به عهده رئیس شعبه اول تجدید نظر است.

ماده ۶۵- در صورتی که مراجع قضایی از کارشناسان تخلفی مشاهده نمایند که قابل تعقیب در دادگاه انتظامی باشد مراتب را کتباً به قانون مربوط اطلاع می‌دهند. هرگاه قانون موضوع را قابل تعقیب تشخیص دهد پرونده را جهت رسیدگی به دادسرای انتظامی قانون ارجاع می‌نماید و چنانچه معتقد به تعقیب نباشد مراتب را به مرجع مذکور اطلاع می‌دهد. در صورتی که نظر قانون مورد پذیرش مرجع قضایی قرار نگیرد رأساً جهت رسیدگی به دادسرای انتظامی قانون ارجاع می‌نماید.

ماده ۶۶- مراجع قضائی رسیدگی‌کننده به شکایات علیه کارشناسان رسمی چنانچه عمل انتسابی را جرم ندانند لکن موضوع را منطبق با یکی از تخلفات مندرج در ماده (۲۶) قانون تشخیص دهند پرونده را با صدور قرار مقتضی جهت رسیدگی به دادسرای انتظامی قانون مربوط ارسال خواهند نمود.

ماده ۶۷- کلیه شکایات واصله علیه اعضای هیئت مدیره، دادستان و بازرسان قانون‌ها به شورای عالی ارسال می‌گردد. شورای عالی موظف است موضوع را ضمن بررسی‌های لازم عندالاجتضاء با سوابق امر در اجرای بند(ط) ماده(۷) قانون جهت رسیدگی و اتخاذ تصمیم به دادرسی انتظامی قضاات ارسال نماید.

ماده ۶۸- دادستان انتظامی هر قانون مکلف است دو برابر دادیاران موردنیاز را از بین کارشناسان رسمی آن قانون انتخاب و معرفی نماید. هیئت مدیره قانون مربوط دادیاران مورد نیاز را تأیید و جهت صدور حکم انتصاب به دادستان انتظامی معرفی می‌کند. تبصره- دادستان انتظامی قانون می‌تواند افرادی را از بین حقوقدانان پس از تأمین بودجه آنان از طریق هیئت مدیره و مجمع عمومی به‌عنوان معاون دادستان انتخاب و ابلاغ لازم صادر نماید.

ماده ۶۹- در صورتی که مراجع قضایی و انتظامی وزارتخانه‌ها، ادارات، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت، بانک‌ها، نهادهای بنیادها، شهرداری‌ها و اشخاص حقیقی و حقوقی، کارشناس رسمی از قانون‌ها خواسته باشند مکلفند دستمزد کارشناسی را در امور ارجاعی به حساب قانون یا نمایندگی قانون مربوط واریز نمایند تا پس از کسر پنج درصد (۵٪) سهم قانون و سایر کسورات قانونی مابقی به کارشناس پرداخت گردد.

تبصره ۱- در صورتی که به هر علت حق الزحمه کارشناسی در صندوق قانون تودیع نگردید مراجع مذکور در این ماده مکلفند پنج درصد (۵٪) سهم قانون را کسر و در وجه قانون واریز و به اطلاع قانون یا نمایندگی قانون مربوط برسانند. کارشناسان نیز موظفند فهرست پنج درصد (۵٪) وجوه مکسوره از حق الزحمه کارشناسی‌های خود را به اطلاع قانون برسانند.

تبصره ۲- کارشناسان متخلف از مفاد این ماده در حکم مرتکبان خلاف شئون شغلی مصرح در بند(ه) ماده(۲۶) قانون بوده و تحت تعقیب قانونی قرار خواهند گرفت.

ماده ۷۰- به موجب رأی شماره ۲۰۵ مورخ ۱۳۸۷/۴/۲ دیوان عدالت اداری ابطال گردید.

معاون اول رئیس جمهور- محمدرضا عارف